

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰

ساعت برگزاری: ۱۰:۳۰ صبح | نمره: ۱۷ | مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

مهر مدرسه

کد طلایی:

کد امتحان:	۲۴۰۱۲/۰۹
تاریخ آزمون:	۱۴۰۱/۰۳/۲۸
عنوان:	فقه استدلالی ۳
کتاب:	دروس تمهیدیه فی فقه الاستدلالی - جلد ۱ و ۲
محدوده:	جلد: حج (ص ۱۹۱-۲۲۶)، بیع، خیارات و ربا (ص ۳۹-۵)
حذفیات:	جلد: ۱: محرمات احرام از کتاب حج (ص ۲۴۱-۲۲۷)

از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۱- با اختلال کدام یک از شرایط، حج مصداق حج الاسلام است؟ ج ۱، ص ۱۹۱

- الف. عدم مزاحمت واجب اهم
- ب. استطاعت
- ج. حریت
- د. بلوغ

۲- بر چه کسی میبست شب سیزدهم در منی واجب است؟ ج ۱ ص ۲۲۴

- الف. من یرتکب الحرام
- ب. من لم یتق الصید
- ج. الاطفال و النساء
- د. من کان مریضاً

۳- بنابر نظر مشهور کدام مورد در صحت عقد بیع شرط است؟ ج ۲، ص ۵

- الف. ماضویت
- ب. موالات
- ج. عربیت
- د. تنجیز

۴- عبارت: «لا یصح بیع المباحات العامة قبل حیازتها» بیانگر کدام یک از شروط عوضین است؟ ج ۲، ص ۱۴

- الف. اعتبار ضبط جنس و صفت
- ب. اعتبار عین بودن
- ج. اعتبار ملکیت
- د. اعتبار مالیت

۵- در کدام یک از اختیارات ذیل حق دریافت ارش وجود دارد؟ ج ۲، ص ۲۴-۲۳ و ۲۷

- الف. عیب و رویت
- ب. تأخیر
- ج. عیب
- د. غبن

۶- چرا در بحث ربا، حنطه و شعیر یک جنس حساب می‌شوند؟ ج ۲، ص ۳۳

- الف. تصریح اهل لغت
- ب. استعمال عرفی
- ج. روایات خاصه
- د. تبادل عرفی

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۰/۵

۷- هریک از دلیل عقل و روایت دال بر مرگ به دین یهود یا مسیح در مورد تارک حج چگونه بر فوری بودن وجوب حج دلالت می‌کند؟

ج ۱، ص ۱۹۲

۲

جواب: توضیح دلیل عقل: هر چند امر برای فوریت وضع نشده است ولی عقل حکم می‌کند به اینکه لازم است هر واجب فوراً انجام گیرد مگر اینکه اطمینان وجود داشته باشد که در صورت تأخیر فوت نمی‌شود و از آنجا که انسان به صورت طبیعی اطمینان ندارد که تا سال دیگر زنده باشد لازم است در همان سالی که شرایط فراهم شد حج را انجام دهد.

توضیح دلیل روایی: اگر لزوم انجام حج فوری نباشد و تأخیر جایز باشد، دلیلی ندارد شخصی که بدون عذر حج را ترک نموده است یهودی یا مسیحی بمیرد.

۸- عبارت: «و السعی لتحصیل الاستطاعة غیر لازم و لو بقبول الهبة فیما اذا لم تکن مقیده بالحج» را به همراه دلیل تبیین نمایید. ج ۱ ص

۲

۱۹۴

جواب: سعی در به دست آوردن استطاعت لازم نیست حتی اگر با قبول هبه شخص مستطیع گردد زیرا به دست آوردن مقدمه وجوب، واجب نیست، اما اگر هبه حج باشد یعنی شخصی هدیه دهد برای خرج سفر حج در این صورت با توجه به روایات فراوانی که دلالت می‌کند بر «من عرض علیه الحج وجب علیه» در این صورت هبه نیز مصداق عرض علیه الحج است در نتیجه، حج بر او واجب می‌گردد.

۹- زمان و مقدار هر یک از وقوف‌های ذیل را مشخص نمایید: ج ۱، ص ۲۱۵ - ۲۱۱

الف. وقوف اختیاری در مزدلفه برای مردان سالم: جواب: روز دهم، مابین الطوعین

ب. وقوف اضطراری در مزدلفه برای صاحبان عذر: جواب: روز دهم، مسمای وقوف از طلوع خورشید تا ظهر

ج. رکن وقوف در عرفات: جواب: روز نهم، مسمای وقوف از ظهر تا غروب

د. وقوف اضطراری در مزدلفه برای زنان: جواب: شب دهم، مسمای وقوف

۱۰- با توجه به نقل دو روایت: «ینبغی للضرورة أن یحلق» و «إذا أحرمت فعمّمت شعر رأسک أو لبدته فقد وجب علیک الحلق ... و إن لم

تفعل فمخیر لک التقصیر» از معاویه بن عمار به سوالات ذیل پاسخ دهید: ج ۱، ص ۲۲۳

۲

الف. مراد از ضرورة چیست؟

ب. تعارض ظاهری بین دو روایت را در خصوص وظیفه ضرورة تبیین نموده و پاسخ دهید.

جواب: الف. مراد از ضرورة کسی است که برای اولین مرتبه حج مشرف می‌شود. ۰/۵ نمره

ب. اشکال این است که طبق روایت اول، شخصی که برای اولین مرتبه به حج می‌رود باید حلق نماید در حالی که روایت دوم به سبب اطلاق دلالت می‌کند بر اینکه شخص غیر ملبّد و معصّم هر چند حج اول او باشد مخیر است بین حلق و تقصیر.

پاسخ اشکال: اولاً: به قرینه روایت اول مراد شخصی است که حج اول او نباشد (به تعبیر دیگر روایت اول روایت دوم را قید می‌زند)؛ ثانیاً: چه بسا روایت دوم قضیه فی واقعه بوده؛ یعنی چون امام می‌دانسته معاویه اولین مرتبه نیست که حج انجام می‌دهد وظیفه او را چنین بیان کرده است. ۱/۵ نمره

۱۱- عبارت: «عموم ادله البیع والعقود» را که شیخ انصاری^(ه) به عنوان دلیل صحت عقد فضولی بیان نموده است توضیح دهید. ج ۲، ص ۱۱-۱۲

۲

جواب: عقد فضولی بعد از اجازه منتسب به مالک می‌شود و عنوان «عقد مالک» بر آن صدق می‌کند لذا اطلاق خطاب‌هایی مانند «حل الله البیع» و

«أوفوا بالعقود» بر آن صدق می‌کند و صحت عقد فضولی را نتیجه می‌دهد؛ زیرا فرض این است که این خطاها مقید نیستند به اینکه استناد به مالک در مرحله حدوث وجود داشته باشد و از سوی دیگر امور اعتباری مانند عقد بر خلاف امور تکوینی قابلیت دارند به سبب اذن یا اجازه به غیر موجد خود استناد پیدا کنند.

۱۲- از روایت: «من شرط لامرته شرطاً فلیف لها به، فإن المسلمین عند شروطهم الا...» چگونه می‌توان وجوب تکلیفی وفاء به شرط در

عقد بیع را استفاده نمود؟ ج ۲، ص ۲۲-۲۳

۲

جواب: هر چند مورد این روایت عقد نکاح است اما با در نظر گرفتن دو دلیل می‌توان وجوب تکلیفی وفاء به شرط را در عقد بیع اثبات نمود: الف. عدم قول به فصل؛

ب. تعلیلی که در روایت وارد شده است (فإن المسلمین عند شروطهم) احتمال خصوصیت داشتن نکاح را نفی می‌کند.

۱۳- در صورتی که عوضین از ذهب و فضه نباشند چهار مورد از شرایط صحت عقد سلم را بنویسید. ج ۲، ص ۳۶

۲

جواب: الف. عدم اتحاد جنس در صورتی که عوضین مکیل یا موزون باشند؛ ب. ذکر اوصافی که رافع جهالت باشند؛ ج. قبض ثمن قبل از تفرّق؛ د. اندازه گیری مبیع به واسطه کیل یا وزن یا عدد در صورتی که مبیع مکیل و امثال اینها باشد؛ ه. مشخص نمودن زمان تحویل مبیع؛ و. قدرت داشتن بایع بر پرداخت مبیع در وقت یا زمانی که متعهد می‌شود.